

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **E. G.**, bývajúcej vo Z., zastúpenej JUDr. E. Z., advokátom v B., proti odporcovi **Z.**, so sídlom v J., zastúpenému JUDr. I. R., advokátom v N., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 6 C 67/2008, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 28. januára 2010 sp. zn. 4Co 263/2009, 4 Co 341/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie odporcu **o d m i e t a .**

Navrhovateľke náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trenčín rozsudkom z 28. novembra 2007 č. k. NM – 14 C 15/2001– 371 určil, že navrhovateľka je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností vedených v Katastri nehnuteľností Správy katastra Nové Mesto nad Váhom v k. ú. Č. parcely č. X o výmere X m² zastavané plochy a nádvoria, parcely č. X o výmere X m² zastavané plochy a nádvoria a nehnuteľnosti budovy súp. č. X postavenej na parcele č. X. Návrh v časti, ktorou žiadala navrhovateľka o určenie, že odstúpenie listom z 31. januára 2002 od kúpnej zmluvy je právne účinné, ako aj v časti, ktorou žiadala o určenie, že kúpna zmluva z 13. novembra 2000 je neplatná od počiatku, zamietol. Uvedené zamietnutie časti návrhu odôvodnil nedostatkom naliehavého právneho záujmu na požadovaných určeníach (§ 80 pís. c/ O.s.p.), nakoľko otázky platnosti uvedenej kúpnej zmluvy a účinnosti odstúpenia od tejto zmluvy považoval za otázky predbežné vo vzťahu k určeniu vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že kúpna zmluva z 13. novembra 2000 bola platná a navrhovateľka od nej odstúpila listom z 31.

januára 2002. Aj keď navrhovateľka neposkytla odporcovi potrebnú súčinnosť na splnenie dlhu, odporca mohol až do účinnosti odstúpenia od zmluvy plniť do súdnej úschovy. Vzhľadom na to, že do účinnosti odstúpenia od zmluvy odporca navrhovateľke dlh nesplnil, týmto právnym úkonom navrhovateľky sa kúpna zmluva podľa § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka od začiatku zrušila, návrhu v časti určenia vlastníctva preto vyhovel.

Okresný súd Trenčín uznesením z 28. novembra 2007 č. k. NM – 14 C 15/2001-377 nepriznal odporcovi náhradu trov konania a uložil mu povinnosť zaplatiť na účet súdu prvého stupňa súdny poplatok vo výške 180 000 Sk do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia. O trovách konania rozhodol podľa § 150 O.s.p., keď dôvod hodný osobitného zreteľa videl v okolnostiach prejednávanej veci. Aj keď zamietol návrh v časti o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a v časti o určenie, že odstúpenie od kúpnej zmluvy je právne účinné, návrhu na určenie vlastníckeho práva vyhovel a v konečnom dôsledku tak bola navrhovateľka úspešná. O uložení poplatkovej povinnosti odporcovi rozhodol súd s poukazom na § 2 ods. 2 prvá veta zák. č. 71/1992 Zb.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie odporcu rozsudkom (v poradí druhým) z 28. januára 2010 sp. zn. 4Co 263/2009, 4Co 341/2009 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, t.j. vo výroku o určení, že navrhovateľka je výlučnou vlastníčkou označených nehnuteľností; uznesenie súdu prvého stupňa z 28. novembra 2007 č. k. NM – 14 C 15/2001-377 potvrdil vo výroku o trovách konania a zmenil vo výroku o povinnosti odporcu zaplatiť na účet súdu prvého stupňa súdny poplatok z návrhu tak, že odporca je povinný zaplatiť na účet súdu prvého stupňa súdny poplatok vo výške 4 945,50 € do 15 dní. Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa ohľadom napadnutej časti rozsudku a osvojil si aj jeho odôvodnenie (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Za vecne správny považoval odvolací súd i výrok uznesenia, ktorým súd prvého stupňa nepriznal odporcovi náhradu trov prvostupňového konania, keď mal za to, že boli splnené podmienky pre použitie § 150 ods. 1 prvá veta O.s.p. Zmenu výroku tohto uznesenia o poplatkovej povinnosti súd odôvodnil tým, že pri zistení ceny predmetu, ku ktorému sa má vlastníctvo určiť, 3 000 000 Sk, predstavuje 5% 150 000 Sk; navrhovateľka zaplatila súdny poplatok 1000 Sk, následne bola v konaní oslobodená od súdnych poplatkov, preto je odporca

podľa 18a ods. 1 a § 2 ods. 2 zák. č. 71/1992 Zb. povinný zaplatiť súdny poplatok z návrhu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vo výške 4 945,50 € (149 000Sk). Náhradu trov odvolacieho konania navrhovateľke nepriznal, nakoľko nepodala návrh na ich priznanie (§ 224 ods. 1, §151 ods. 1, §142 ods. 1 O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal odporca dovolanie. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Namietal, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odvolací súd síce vyhovel jeho žiadosti o odročenie pojednávania vytyčeného na 3. decembra 2009, následne však nariadil termín vyhlásenia rozsudku na 28. január 2010 o 10.30 hod. s tým, že oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku v tejto veci bude vyvesené na úradnej tabuli súdu. Odporca namietal, že súd mu nedoručil o tomto postupe v konaní žiadne upovedomenie, nebol na pojednávaní a nemal možnosť zúčastniť sa na verejnom vyhlásení rozsudku; nemohol teda preveriť, či rozsudok bol vyhlásený na oznámenom mieste, v oznámenom čase, v akom zložení ho súd vyhlásil a s akým odôvodnením. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a náročnosť prejednávanej veci nemal ani možnosť nájsť si nového právneho zástupcu, ktorý by ho na verejnom vyhlásení rozsudku zastupoval. Dovolateľ mal za to, že dokazovanie zostalo neúplné, pričom osobitne namietal, že odvolací súd nevzal do úvahy ním navrhnuté odvolacie dôvody, keď nevyhovel jeho návrhu na vypočutie svedkov D. B. a JUDr. M. R.

Navrhovateľka sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V tejto právnej veci dovolací súd uznesením z 25. júna 2009 sp. zn. 1 Cdo 12/2009 síce predošlý rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 30. októbra 2008 sp. zn. 4 Co 47/2008, 4 Co 48/2008, 4 Co 49/2008 (ktorým odvolací súd rozhodol aj o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín z 28. novembra 2007 č. k. NM – 14 C 15/2001– 371) zrušil až na časť, ktorou rozhodol o uznesení Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 29. januára 2008 č.k. 6 C 67/2008-389, a vec mu vrátil na ďalšie konanie (pre vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., keďže nebolo doložené, že odvolací súd dodržal postup stanovený v § 156 ods. 3, § 211 ods. 2 O.s.p o oznámení miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu na úradnej tabuli súdu). Dovolací súd pritom žiadny hmotnoprávny názor v tejto právnej veci nezaujal, poukázuc iba na túto zistenú vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Odvolací súd musel následne rešpektovať právny názor na danú procesnú otázku, nie však len pre povinnosť uloženú mu v § 243d ods. 1 druhej vete O. s. p., ale aj pre povinnosť plynúcu mu priamo zo zákona (dodržať citované zákonné ustanovenia, aby nedošlo k odňatiu možnosti účastníkovi konať pred súdom). Ak by sa teda odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci na postup stanovený v § 156 ods. 3, § 211 ods. 2 O.s.p., došlo by k vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p., čo je samostatným dôvodom prípustnosti dovolania. K takejto vade (ako vyplynie z ďalšieho textu) ale nedošlo.

Dovoláním odporcu je teda napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v § 238 O.s.p., proti ktorým je dovolanie prípustné; prípustnosť jeho dovolania preto z tohto ustanovenia nevyplýva.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p., teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným. Existencia ani jednej z uvedených väd však dovolacím súdom v konaní zistená nebola. Dovolací súd pripomína, že prípustnosť dovolania z hľadiska § 237 O.s.p. nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonnom ustanovení skutočne trpí.

S prihliadnutím na obsah dovolania, v ňom tvrdené skutočnosti, v ktorých odporca videl odňatie možnosti mu konať pred súdom, dovolací súd sa osobitne zamerl na otázku, či postupom odvolacieho súdu nebola odporcovi odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Podľa § 237 písm. f/ O. s. p. dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je taký vadný postup súdu v občianskom súdom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatniť procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom a týmto postupom odňal účastníkovi konania procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Napríklad môže ísť o právo predniesť (doplniť) svoje návrhy, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver neodročovaného pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci.

Podľa § 156 ods. 3 O.s.p. vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. (v znení účinnom od 15. októbra 2008) na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak

- a) je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie,
- b) súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania,
- c) to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. (§ 214 ods. 2 O.s.p.).

Preskúmaním obsahu spisu dovolací súd zistil, že dovolací súd pojednávanie vytýčené na 3. decembra 2009 odročil na neurčito (č. l. 450 p. v.), keď v žiadosti z 30. novembra 2009 Š.P. – konateľ odporcu požiadal o zrušenie tohto termínu z dôvodu svojej práceneschopnosti (č. l. 442). Ešte predtým listom z 26. novembra 2009 (č. l. 440) oznámil odvolaciemu súdu dovtedajší zástupca odporcu advokát JUDr. M. R. skončenie zmluvy o právnom zastúpení s odporcom.

Vzhľadom na to, že v prejednávanej veci nebola splnená žiadna z podmienok podľa § 214 ods. 1 O.s.p., dovolací súd opierajúc sa o § 214 ods. 2 O.s.p. rozhodol o odvolaní odporcu bez nariadenia pojednávania, pričom rozsudok bol verejne vyhlásený 28. januára 2010 (č. l. 479). V zmysle požiadavky stanovenej § 156 ods. 3 O.s.p. (v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.) pred týmto verejným vyhlásením bolo urobené oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku (oznamujúce miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku) vyvesené na úradnej tabuli odvolacieho súdu 21. januára 2010, teda aj lehota oznámenia najmenej päť dní pred vyhlásením rozsudku bola

zachovaná (č. l. 478, 480). Námietka dovolateľa, že nebol súdom upovedomený o tejto skutočnosti verejného vyhlásenia rozsudku, že súd mu nedoručil o tomto postupe v konaní žiadne upovedomenie, neobstojí (je bez právneho významu). Neobstojí ani ďalšia námietka dovolateľa, že v tom čase nemal /nového/ právneho zástupcu, ktorý by ho na verejnom vyhlásení rozsudku zastupoval. Občiansky súdny poriadok totiž nevyžaduje, aby boli účastníci konania osobitne predvolávaní na verejné vyhlásenie rozsudku bez nariadenia pojednávania. Oznamenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu zákonodarca v takomto prípade považuje za dostatočné na to, aby sa účastníci konania i verejnosť mohli o ňom riadne dozvedieť a následne sa tohto vyhlásenia – ak o to majú záujem – aj zúčastniť. Uvedené platí i v prípade, keď sa účastníci, resp. ich právni zástupcovia o týchto skutočnostiach vôbec nedozvedeli. Vzhľadom na to, že odvolací súd v prejednávanej veci v spojitosti s vyhlásením rozsudku 28. januára 2010 postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, odporcovi svojim postupom neodňal možnosť konať pred súdom.

Odporca v dovolaní tiež namietal, že súd nevykonal ním navrhované dôkazy na preukázanie rozhodujúcich skutočností.

Občiansky súdny poriadok ukladá účastníkom konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd ale rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (porovnaj § 120 ods. 1 druhú vetu O.s.p.), nie účastníkov konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v uznesení z 26. marca 1992 sp. zn. 4 Cdo 6/92 (R 37/1993) vysvetlil, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcich k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nezakladá však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p.: „Nevykonanie dôkazov navrhnutých účastníkom nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom“. Z uznesenia z 27. novembra 1997 sp.zn. Obdo V 56/98 (R 125/1999) vyplýva, že ak súd v priebehu konania nevykonal všetky dôkazy navrhované účastníkmi, resp. vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nie je prípustné, lebo nemožno to považovať za odňatie možnosti konať pred

súdom a za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré účastníci mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení.

Nevykonaním odporcom navrhovaného dokazovania nedošlo teda k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom. Tvrdenie o neúplnosti vykonaného dokazovania, resp. že odvolací súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je tvrdenie o tom, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; uplatňuje sa tak dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. Ide tu síce o relevantný dovolací dôvod, ale v tom zmysle, že ním možno odôvodniť dovolanie, ktoré je procesne prípustné, tento dôvod sám osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania uvedenej v § 237 O.s.p.). I keby tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Dovolateľ žiadal zrušiť napadnutý rozsudok v celom rozsahu, teda napádal i výroky o trovách prvostupňového a odvolacieho konania a tiež výrok o jeho povinnosti zaplatiť súdny poplatok z návrhu. Tieto výroky sú síce súčasťou rozsudku, avšak majú povahu uznesenia (§ 167 ods. 1 O.s.p.), preto aj prípustnosť dovolania proti nim treba posudzovať podľa ustanovení § 239 O.s.p.

V prípade výrokov o trovách konania je prípustnosť dovolania ustanovením § 239 ods. 3 O.s.p. výslovne vylúčená. Pri výroku o súdnom poplatku len podľa názvu ide o zmeňujúce rozhodnutie, pretože odvolací súd v skutočnosti potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa vo vyrubení súdneho poplatku do sumy 4 945,50 € a zvyšok z pôvodnej sumy 180 000 Sk ako neopodstatnený nevyrubil; ani v prípade tohto výroku tak z ustanovení § 239 O.s.p. prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť. Vzhľadom na tieto skutočnosti by prípustnosť dovolania proti týmto výrokom mohla založiť len niektorá z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., avšak žiadnu takúto vadu dovolací súd v rámci svojho prieskumu v zmysle § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. nezistil.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovení § 238, § 239 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcu podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní úspešnej navrhovateľke vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.). Dovolací súd však navrhovateľke nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo podľa § 151 ods. 1 O. s. p. nepodala návrh na uloženie tejto povinnosti (zjavne z dôvodu, že jej žiadne dovolacie trovy nevznikli).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. marca 2011

JUDr. Jana B a j á n k o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta